

ÎNTÂI LA SIBIU, APOI ÎN EUROPA: ȘANSELE SUNT DESCHISE...

DIMETOS de Athol Fugard
 ● **TEATRUL „RADU STANCA” DIN SIBIU** ● Data reprezentației: 12 februarie 1994 ● Regia: Uli Hoch ● Scenografia: Mugur Pascu ● Muzica: Bill Wyman ● Distribuția: Georg Potzolli (Dimetos), Monika Dandlinger (Lydia), Renate Müller-Nica (Sophia), Wolfgang Ernst (Danilo).

Aproape că nu aș vorbi despre spectacolul pe care l-am urmărit cu interes, deși nu se cade asta. Piesa lui Athol Fugard e nouă în peisajul nostru repertorial, s-ar putea să intereseze în curând și alte trupe. Cei care o introduc în circuit sunt – sper să nu-i offensez numindu-i astfel – ce a mai rămas din fosta mai largă numeric secție germană a teatrului din Sibiu. Două actrițe mature profesional: Renate Müller-Nica și Monika Dandlinger (aceasta din urmă, cu o linie dramatică singulară, cu o nervozitate scenică atent reținută, expresivă și în registrul poetic); doi actori de precizie: Wolfgang Ernst și Georg Potzolli (în rolul titular, „mărunt” și camusian totodată, în dozaj echilibrat).

Patru personaje, deci; sau, altfel spus, teatrul de limbă germană din Sibiu.

Regizorul – invitat, ca și autorul muzicii – încearcă să proiecteze experiența, reușită, a lucrului la acest spectacol într-o perspectivă culturală deschisă surprizelor fericite. Din câte ne-a spus, înțelegem că în rețeaua codului său profesional un loc important

Renate Müller Nica și Georg Potzolli în Dimetos de Athol Fugard, Teatrul din Sibiu – secția germană, regia: Uli Hoch

revine „obligației morale a celui de pe scenă”. (Are oferte și pentru secția română – dacă vor fi acceptate, va monta și spectacole cu actorii de limbă română.)

Ceea ce este, însă, foarte sigur – din punctul lui de vedere –, pentru că primele demersuri au și fost întreprinse, ține de un proiect destinat să înscrie secția germană din Sibiu pe o orbită teatrală europeană.

Uli Hoch, împreună cu Georg Maria Pauen (și el aflat deja la Sibiu), va pune în mișcare un program teatral la realizarea căruia actorii din Sibiu vor conlucra cu actori de limbă germană din Europa. Îmbinarea diversităților într-un „spectacol construit pe loc”, prospectarea – prin teatru – a **numitorului de specificitate** prin metoda punerii în contact direct a interpreților proveniți din zone diferite (cum se pare că se intenționează) se practică în Europa de la o vreme, cu efecte ce-l interesează și pe observatorul curent al evoluției ideilor teatrale, și pe sociologul culturii.

G. M. Pauen este un „specialist al genului”. Vor veni mulți actori la Sibiu, o serie de asociații și fundații culturale vor susține financiar un turneu al cărui punct terminus va fi Sibiu...

Până la proba contrarie – de nimeni dorită – aceasta e o idee, lansată la apă după premiera cu **Dimetos**.

Reprezentarea e serioasă – de ce să nu credeți proiectul următor?

Și încă un lucru, „dincolo de cortina” importanței unei premiere pe țară, servite și de actori, și de regizor cu un evident respect față de gestul teatral pe care și l-au asumat: **spațiul pentru spectacol clădit la Sibiu de Iulian Vișa**, nu fără dificultăți, înainte să plece dintre noi, să ne lase să ne bucurăm singuri de continua și insistentă ingratitudine a acestei lumi. În reprezentația actorilor de limbă germană, spațiul de teatru gândit de Vișa e traversat cu inteligență.

■ A.I.

INDIFERENȚA

AH, CE GROZAV SĂ FACI AMOR PE PLOAIE! de Radu Iftimovici
 ● **TEATRUL DRAMATIC DIN BAIA MARE** ● Data reprezentației: 16 martie 1994 ● Regia: Eugen Harizomenov ● Scenografia: Dana Urdă ● Distribuția: Doina Ilie (Andra), Lucian Prodan (Nimea-n drum).

O piesă surprinzătoare prin vehemența și radicalitatea cu care rostește adevăruri ale momentului istoric decembrie 1989, eliberate de prejudecăți sau de balastul intereselor politice de moment, dinamitând parcă toate tabu-urile oficiale, întreținute cu semnificativă sânguinătate, **Ah, ce grozav să faci amor pe ploaie!** de Radu Iftimovici în regia lui Eugen Harizomenov nu izbutește totuși să mai aducă publicul în sală după două, maximum trei reprezentații. Așa cum se întâmplă și cu celelalte spectacole la Baia Mare. Dar Radu Iftimovici, repet, propune o piesă care, dacă ar fi montată la București, ar provoca, poate, polemici, și nu

numai „teatrale”. Sunt trei cauze care explică această criză a teatrului. 1. El și-a pierdut statutul de reper în itinerariile curente ale băimărenilor o dată cu declanșarea (acum câtă vreme?) a unui proces general de trecere în planuri obscure, marginale a interesului pentru cultură și pentru formele vieții artistice în urbea maramureșeană. Pentru că, dincolo de usturătoarele „repartiții” al actorilor sau regizorilor la teatrele de provincie de până în 1989, trebuie să ținem cont de tradiția acumulată astfel de instituțiile dramatice, deci și de cea din Baia Mare, care poate aduce argumentul prezenței aici, pe vremuri, a lui Liviu Ciulei și a atâtor actori prestigioși, angajați acum ai teatrelor mari din București, Cluj sau Timișoara. Se mai vorbește, de exemplu, și în arta plastică, de o tradiție și mai veche, a „școlii de la Baia Mare” pe care nimeni nu pare interesat s-o relanseze prin acțiuni coordonate-interartistice. 2. Un motiv mai aproape de condiția artistică a teatrului în prezent este cel al imposibilității celor ce organizează repertoriul și strategia administrativă de a atrage către Baia Mare regizori capabili să

ofere modele de pedagogie teatrală unor actori tineri (și nu numai), fără Academia de Teatru, dar cu disponibilități artistice certe, în pericol de a se risipi prin uzură. 3. În fine, al treilea motiv, legat de spectacolul cu piesa lui Radu Iftimovici, mărturisește o atitudine mai lesne de analizat sociologic decât cu instrumentele criticii de teatru: dezinteresul cronicizat față de orice tentativă de emancipare a unui adevăr de deasupra derizoriului cotidian.

Dar să ne întoarcem la argumentele analizei teatrale și să reținem ineficiența actului regizoral al lui Eugen Harizomenov în raport cu „spectacolul” latent conținut de textul lui Radu Iftimovici. O crainică de televiziune și un ofițer al instituțiilor represive de până în 1989 se întâlnesc într-o baracă izolată, dezvăluind, într-un dialog bine organizat, acțiunile criminale ale unuia față de celălalt în momente din jurul datei de 22 decembrie 1989. Acuzat de a fi fost unul dintre cei ce-au întreținut teroarea socială până în '89, ofițerul o va învinui la rândul său pe „dizidenta” crainică de inițiativă cu efect criminal în chiar ziua de 22 decembrie, când, într-o isterie dresată de cei ce vor veni la